

Tulevaisuusajattelusta tulevaisuusvaltaan

Lilli Poussa
lilli.poussa@sitra.fi

Lisää ääniä
tulevaisuus-
keskusteluun

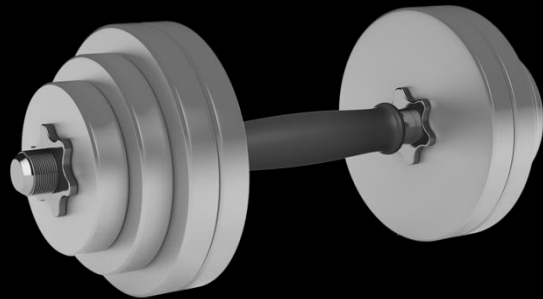
Tulevaisuusajattelu

Nykyhetken muutosten ja tulevaisuutta koskevien oletusten tunnistamista ja haastamista, vaihtoehtoisten tulevaisuuksien kuvittelua ja niiden peilaamista nykyhetken valintoihin.

TULEVAISUUS

**Tulevaisuusajattelu on
taito, jota voi harjoitella**

Ennakointi

Tulevaisuudentutkimuksen menetelmiin ja työkaluihin perustuva systemaattinen prosessi, jonka tavoitteena nykyisyyden hallinta tulevaisuustiedon (skenaariot, trendiraportit...) avulla.

Ennakoinnin tuloksia

Viralliset / konkreettiset

- raportit
- tiekartat
- visiot
- strategiat
- tulevaisuuskuvat
- skenaariot

Epäviralliset / aineettomat

- verkostot
- jaettu ymmärrys
- osallisuus
- kulttuuri
- asenteet
- tulevaisuusajattelu

TULEVAISUUSAJATTELU JA ENNAKOINTI PERUSTUVAT SAMOILLE PERIAATTEILLE:

Tulevaisuutta ei voi ennustaa

Tulevaisuus ei ole ennalta määrätty

Tulevaisuuteen voi vaikuttaa

Esimerkki ajankohtaisesta ennakoinnista: Megatrendit Suomen näkökulmasta

IHMISET JA KULTTUURI

**Suuntana
pitkäikäisten
yhteiskunta**

VALTA JA POLITIIKKA

**Maailmanjärjestyksen
murros mittaa
demokratian voiman**

**KOHTI UUTTA
YHTEISKUNTA-
SOPIMUSTA**

TEKNOLOGIA JA TALOUS

**Tekoäly mullistaa
yhteiskunnan perustaa**

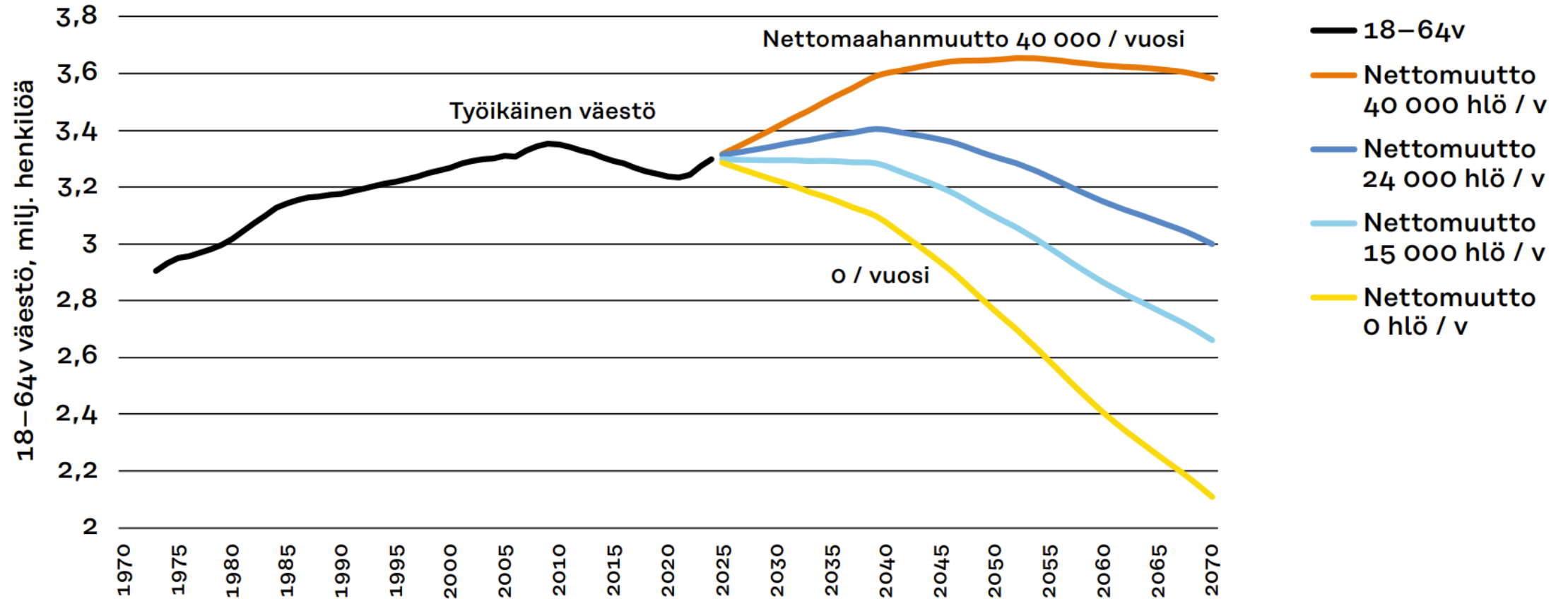
LUONTO JA RESURSSIT

**Ympäristökriisi
pakottaa sopeutumaan
ja uudistumaan**

Miltä väestörakenne näyttää teillä?

Työkäinen väestö eri maahanmuutto-oletuksilla

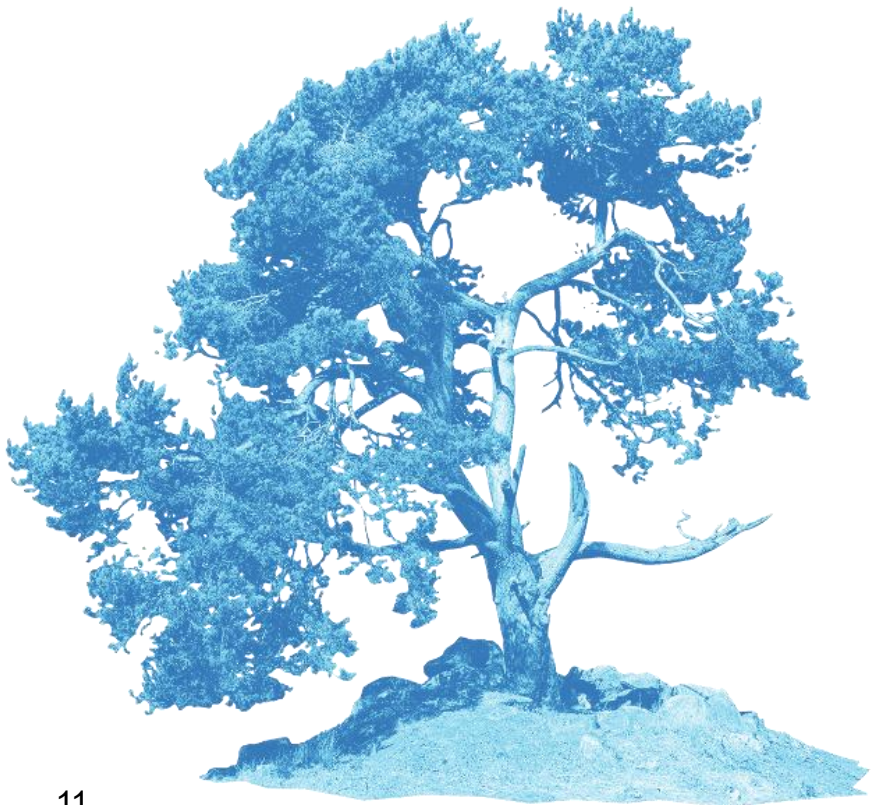

Lähde: [Sitra 2025](#)

**Millainen rooli teillä
on demokratian
vahvistamisessa?**

**Miltä sopeutumisen
näyttää teille?**

Miten hyödynnätte tekoälyä?

Tulevaisuusvalta on valtaa vaikuttaa siihen, mitä tulevaisuudessa pidetään mahdollisena tai toivottavana.

Tulevaisuuden muotoutuminen on kaksivaiheinen prosessi

Nykyhetkessä tehtävät päätökset vaikuttavat tulevaisuuden suuntaan ja muotoutumiseen

Kuvat ja näkemykset tulevaisuudesta ohjaavat ja rajoittavat nykyhetkessä tehtäviä päätöksiä ja valintoja

Tulevaisuusvalta

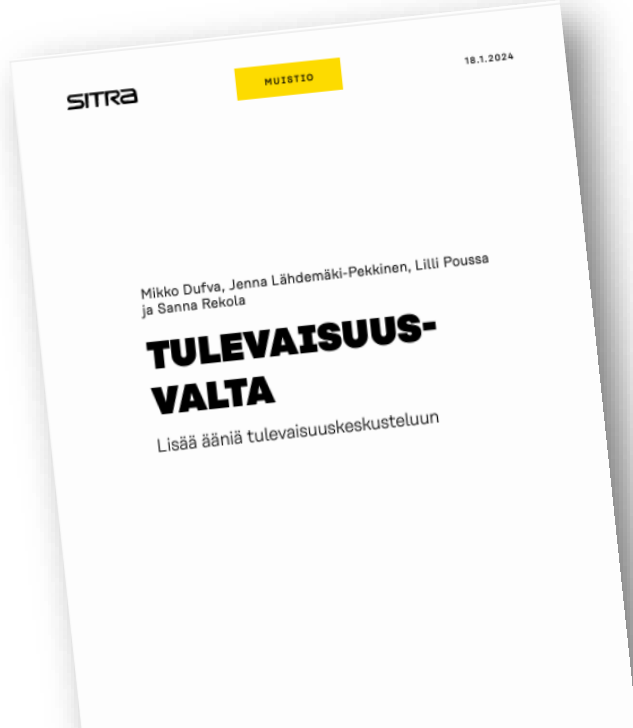
”Ihmisenä olemisen voi melkein tiivistää siihen, että vaikka kaikki kokemuksemme ovat peräisin menneestä, kaikki päätöksemme kohdistuvat tulevaisuuteen. (--) **Se, millaisena näemme tulevaisuuden, ohjaa kaikkia valintoja, joita teemme.** Yhteiskunnassa vallitsevat kuvat ja näkemykset sen tulevaisuudesta ovat ratkaisevia niiden toiminnalle ja kehitykselle. Samalla tavalla se, millaisena yksittäinen ihminen näkee tulevaisuuden, on ratkaisevaa sille, miten hän käyttäytyy ja millaisia päätöksiä hän tekee.”

Kenneth Boulding

**Miten
tulevaisuusvaltaa voi
laajentaa?**

Tulevaisuusvallan laajentaminen on mm.

- Tulevaisuuskeskusteluun mukaan kutsumista
- Huomiotta jääneiden äänten esille tuomista
- Tulevaisuusnäkökymien monipuolistamista
- Tulevaisuusajattelun edellytysten luomista moninaisemmalle joukolle

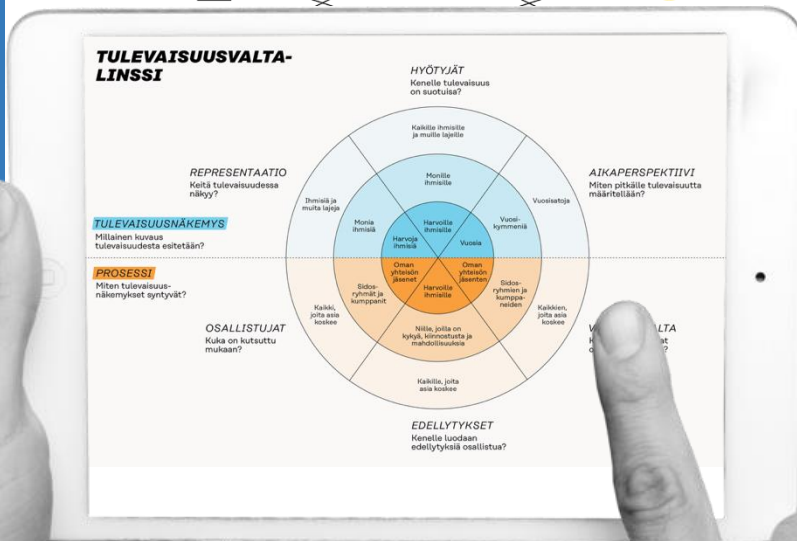
Nuoret tarttuivat tulevaisuusvaltaan Arabian peruskoulussa

Haavoittuvassa asemassa olevien ihmisten ääni kuuluviin

TULEVAISUUDEN- TEKIJÄN TYÖKALU- P A K K I

**TEKOJA
TULEVAI-
SUUDELLE**